

Дональд Дж., Клосс Дейвид Дж. - Пер. с англ. – М.: ЗАО “Олимп - Бизнес”, 2001. – 640с.

3. Сергеев В.И. Логистические системы мониторинга цепей поставок [текст] / Сергеев В.И., Сергеев И.В. — М.: ИНФРА-М, 2003.

4. Информационный центр поддержки предпринимательства о бизнесе на рынке управляющих технологий [электронный ресурс] // <http://www.74rif.ru/rc-ts.html> // - 2007.

5. Лукинский В. С. Транспортировка в логистике: Учеб. пособие [текст] / Лукинский В. С., Лукинский В. В., Пластуняк И. А., Плетнева Н. Г.- Спб.: СПбГИУЭ, 2005. - 139 с.

6. Fozzy Group построит новые распределительные центры [электронный ресурс] // Retail.ru. – Украинская редакция. – 2005

7. Обзор рынка розничной торговли в Украине [электронный ресурс] // <http://capital-times.ua/> - 2012.

*Рецензент д.э.н., профессор ХНАДУ Шинкаренко В.Г.
Эксперт редакционной коллегии д.э.н., доцент УкрГАЖТ Якименко Н.В.*

УДК 339.92

РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

Романчик Т. В., к.е.н., доцент (АВВ МВС України)

Участь України у міжнародних інтеграційних процесах є умовою формування економічної стабільності країни, затвердження її позицій в системі міжнародних відносин. Вихід вітчизняних товаровиробників на європейський ринок – питання, яке в останні часи набуло особливої актуальності. В статті розглядаються перспективи, що відкриваються перед вітчизняними підприємствами з їх виходом на європейський ринок та проблеми, які потребують негайного подолання.

Ключові слова: інтеграція, Європейський Союз, інтеграційні процеси, європейський ринок, вітчизняні товари.

РАЗВИТИЕ ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ УКРАИНСКИХ ТОВАРОПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ

Романчик Т. В., к.э.н., доцент (АВВ МВД Украины)

Участие Украины в международных интеграционных процессах является условием формирования экономической стабильности страны, утверждения ее позиций в системе международных отношений. Выход отечественных товаропроизводителей на европейский рынок - вопрос, который в последнее время приобрел особую актуальность. В статье рассматриваются перспективы, открывающиеся перед отечественными предприятиями с их выходом на европейский рынок и проблемы, требующие немедленного решения.

Ключевые слова: интеграция, Европейский Союз, интеграционные процессы, европейский рынок, отечественные товары.

DEVELOPMENT OF INTEGRATION: ISSUES AND PERSPECTIVES OF UKRAINIAN COMMODITY

Romanchuk T. V., Candidate of sciences (Economics) (Academy of Interior Ministry of Ukraine)

Ukraine's participation in international integration processes is the condition for the formation of economic stability, the approval of its position in international relations. This paper analyzes the perspectives opening to Ukrainian producers in the European market, but also highlights the problems that accompany the process and require immediate solution. With the release of domestic producers in developed European market, they receive a number of additional opportunities for both individual businesses and for the country as a whole. But should be noted that when domestic producers entering foreign markets are starting to compete at a higher level. Their products must comply with market counterparts in terms of quality and price parameters. Unreadiness of companies to this step caused by the high level of depreciation, outdated manufacturing technologies, the difference between parameters of quality for the products in Ukraine and the European Union.

Keywords: integration, European Union integration process, the European market, domestic goods.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Головним пріоритетним принципом сучасного економічного розвитку є економічне зростання. Проблема економічного зростання охоплює низку взаємопов'язаних чинників та умов, що їх обумовлюють, а також можливостей для здійснення промисловими підприємствами практичних кроків з метою активізації їх економічної діяльності.

В умовах глобалізації проблема економічного розвитку певним чином пов'язана з інтеграційними процесами. Наслідком міжнародного поділу праці й міжнародної кооперації виробництва стала глобальна інтернаціоналізація світового господарства, яка проявляється в утворенні великих зон впливу тієї або іншої держави або групи найбільш розвинених країн. Питання, пов'язані з інтеграцією, посідають чільне місце серед пріоритетів української економіки, оскільки окреслюють розуміння і визначення національних інтересів країни, минуле і майбутнє нашої держави [1]. Особливої актуальності в останні часи набуло питання виходу українських товаровиробників на європейський ринок, загостривши економічні, політичні й соціальні проблеми в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблеми інтеграції та співпраці України з зовнішніми контрагентами приділяли увагу такі автори, як І.М. Грабинський, В.С. Філоніч, О. Дрозд, Н.З. Мерза, О.Ю. Молчанова та багато інших. Результати їх досліджень стосуються головним чином окремих аспектів функціонування та потенційних можливостей й наслідків вибору партнерських відносин для України між Європейським або Митним союзом.

Разом з тим, відкриття Європейським парламентом в односторонньому порядку європейських ринків для українських товарів надає вітчизняним підприємствам низку потенційних можливостей. Внаслідок швидкозмінності ситуації в країні ці питання залишилися недостатньо дослідженими.

Виділення невирішених частин загальної проблеми.

Отримання Україною перспективних можливостей від міжнародної економічної інтеграції імовірно тільки за умови проведення кардинальних змін в діяльності підприємств стосовно виведення українських товарів на певний рівень конкурентоспроможності, властивий європейському ринку. Проблеми, які потребують вирішення у цьому контексті, і розглядаються у матеріалах статті.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз перспектив, які отримують українські

товаровиробники від виходу на європейський ринок й від економічної співпраці України з країнами Європейського Союзу, а також висвітлення проблем, що супроводжують цей процес та потребують негайного подолання.

Виклад основного матеріалу дослідження. За рішенням Європейського парламенту Європейський союз в односторонньому порядку відкрив свої ринки для українських товарів. Торговельні преференції ЄС діятимуть для України з 23 квітня до 1 листопада цього року. Для вітчизняних товаровиробників це створює як додаткові можливості, так і низку багатобачних проблем, від вдалого вирішення яких, від того, як буде відбуватись процес освоєння кардинально нових ринків залежить подальший економічний і соціальний розвиток держави в цілому.

З одного боку з виходом національних товаровиробників на розвинений європейський ринок перед ними відкривається низка позитивних можливостей, серед яких слід враховувати не тільки економічні вигоди. Це має створити необхідні умови для поступової інтеграції ринку України у спільний ринок ЄС, а саме дозволить:

- вивести вітчизняні товари на ринок з високою купівельною спроможністю;
- отримати можливість виходу на ринки розвинених країн Європи;
- впровадити багатовекторні інновації та нові технології у господарську діяльність підприємств;
- покращити інвестиційний клімат;
- підвищити технологічний рівень економіки;
- захистити економічні позиції підприємств від впливу політичних чинників;
- формувати прозоре ринкове середовище з вільним розвитком торговельних відносин, що виключає наявність значної кількості персональних преференцій, сприятиме мінімізації негативного впливу деформованих адміністративних механізмів [2, с. 86; 3].

Україна володіє значним експортним потенціалом, який зосереджений у видобувних і обробних галузях промисловості, а також в АПК і енергетичному комплексі країни, однак використовується він, на жаль, недостатньо і вкрай неефективно [4, с. 116].

Про великі потенційні можливості України в сфері експортної діяльності наочно свідчить той факт, що за період 2009-2013 рр. кількість її зовнішньоторговельних партнерів із 167 країн світу збільшилась до 229, а обсяги реалізації товарів на зовнішньому ринку підвищились на 23616 млн. дол. США (див. табл.).

Динаміка експорту українських товарів (за даними Держкомстату [5])

Роки	Кількість країн-партнерів	Експорт товарів, млн.дол. США	Експорт товарів у країни Європи, млн.дол. США
2009	167	39696	9499
2010	217	51431	13062
2011	222	68410	17970
2012	215	68810	17065
2013	229	63312	16778

Як свідчать дані Державного комітету статистики України, у 2013 році найсуттєвіші експортні поставки здійснювались до Російської Федерації – 23,8% від загального обсягу експорту, Туреччини – 6%, Китаю та Єгипту – по 4,3%, Польщі – 4%, Італії – 3,7%. Обсяг експорту товарів до країн Європи становив 27% від загального обсягу експорту, у т.ч. до країн Європейського Союзу – 26,5%.

Але не можна ігнорувати цілу низку негативних факторів, які супроводжуватимуть вихід українських товарів на європейський ринок. Найсуттєвішими з них є:

– неготовність вітчизняних товаровиробників до жорсткої конкуренції за маркетинговими та техніко-економічними параметрами продукції;

– в структурі експорту спостерігається підсилення сировинного перекосу;

– необхідність проведення додаткових витрат вітчизняними підприємствами на заходи щодо впровадження у систему національного виробництва міжнародних стандартів якості [2].

Головна умова виживання виробничого підприємства у ринкових умовах – підвищення конкурентоспроможності продукції. Це складна проблема для підприємства навіть в умовах вітчизняного ринку, особливо при відкритості його для товарного імпорту. Ще складнішим це завдання стає при виході вітчизняного товаровиробника на ринки розвинених країн.

На вітчизняному ринку можливе регулювання рівня конкурентоспроможності шляхом застосування такого важелю, як ціна. При виході вітчизняних виробників на зовнішні ринки вони стають учасниками конкурентної боротьби іншого рівня. Як мінімум, їх продукція мусить відповідати аналогам ринка за показниками якості і за цінами, що сформувалися на цьому ринку. Основна перешкода для українського експорту до ЄС – невідповідність продукції стандартам якості, прийнятним в ЄС. Лише 52 % українських стандартів для сільськогосподарської продукції гармонізовано з міжнародними, для харчової

промисловості показник становить 29 % [6]. При цьому необхідно виходити з того факту, що:

1) за витратами вітчизняне виробництво значно програє країнам з розвинутою економікою;

2) наразі на перші позиції у світовій товарній конкуренції виходять нецінові чинники, а саме якість товарів, їх новизна, наукоємність виробництва;

3) конкурентоспроможність вітчизняної промислової продукції низька;

4) більшість вітчизняних промислових підприємств перебувають у важкому фінансовому стані;

5) недостатньо розвинені вітчизняні системи сертифікації і контролю якості експортної продукції на фоні значного підсилення в останні часи вимог до споживчих і екологічних характеристик, а також до безпеки продукції, яка реалізується на ринках промислово розвинених країн;

6) спостерігається недостача спеціальних знань і досвіду роботи в сфері експорту в більшості українських підприємств, а також недостатня координованість їх діяльності на зовнішніх ринках;

7) рейтинг надійності України для кредитів та інвестицій низький, що ускладнює використання іноземних фінансових ресурсів для розвитку експортного потенціалу країни [7].

Серед вказаних вище негативних чинників найбільш вагомим є неготовність підприємств до виробництва продукції відповідно до параметрів якості європейського ринку. Неготовність підприємств до такого кроку обумовлена рядом причин, зокрема високим рівнем зносу основних засобів, використанням застарілих технологій виробництва, розбіжності між параметрами якості на продукцію в Україні та країнах Європейського Союзу [2, с. 88].

Найважливішими конкурентними перевагами підприємства можна вважати:

- рентабельність виробництва;
- рівень інноваційної активності;
- адаптивність;

- ефективність системи управління [8, с. 171];

- рівень ділової активності.

Висока рентабельність виробництва в сучасних умовах господарювання досягається дуже складно. Адаптуватися підприємствам на новому для них ринку зі сформованими на ньому зв'язками – складний бар'єр виходу на нього. Нажаль, слід констатувати, що інноваційна активність вітчизняних виробників вкрай низька. Це обумовлено фінансовими складнощами та недостатньою підтримкою інноваційної діяльності з боку держави.

У зв'язку з цим перед Україною постає низка проблем, що потребують першочергового вирішення. Серед них необхідність залучення достатнього обсягу інвестицій у модернізацію, модифікацію, розвиток та будівництво сучасних промислових підприємств з врахуванням досягнень науково-технічного прогресу та у розвиток підприємств, спроможних виробляти якісну продукцію в короткостроковій перспективі; активізація діяльності національних товаровиробників щодо виробництва конкурентоспроможної продукції, яка б відповідала вимогам європейського ринку [2, с. 89].

Сьогодні відкриття європейських ринків для українських товарів може стати для них першим кроком у завоюванні певного рівня конкурентоспроможності на світовому ринку та ефективним інструментом зміцнення економіки країни. Однак для того, щоб ці кроки були успішними, необхідно вивчити досвід інших країн, що вже працюють на ринку ЄС, визначити основні проблеми, з якими вони стикалися та врахувати особливості економічного стану України [7].

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт. Наразі Україна отримала можливість виходу на європейський ринок товарів, отримавши як низку потенційних можливостей, так і зіштовхнувшись із комплексом складних для себе проблем. Оцінка внутрішніх та зовнішніх факторів процесу, дослідження внутрішніх та зовнішніх резервів підвищення конкурентоспроможності товарів з врахуванням міжнародних стандартів якості, розробка ефективних та конструктивних напрямів функціонування національних виробників в якісно нових економіко-правових умовах господарювання повинні стати головним завданням національної влади та громадськості.

Діяльність країни у пільгових умовах співпраці дозволить усвідомити власні можливості, оцінити її потенційну спроможність брати участь у

конкурентному суперництві з іншими представниками ринку з тим, щоб спрямувати у потрібне русло увесь наявний інтелектуальний, кадровий, матеріальний потенціали [9, с. 122], що й може стати предметом подальших досліджень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Молчанова Е.Ю. Інтеграція України у регіональні економічні простори: проблема цивілізаційного вибору // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://ivinas.gov.ua/sites/default/files/202..pdf>. □ Назва з екрана.

2. Глібов Р.В. Позитивні та негативні наслідки вступу України в СОТ в контексті формування ринку продовольчої продукції // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://eztuir.ztu.edu.ua/4615/1/85.pdf>. □ Назва з екрана.

3. Дрозд О. Проблеми та перспективи для економіки України після вступу в зону вільної торгівлі // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.stelmaschuk.info/archive-internet-conference/65-conferencia-17-10-2013/887-887.html>. □ Назва з екрана.

4. Кривак А.П. Галузеві пріоритети у спеціалізації експорту національної економіки [Текст] / А.П. Кривак //Формування ринкових відносин в Україні. - 2008. - №10(89). – С.114-117.

5. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/> □ Назва з екрана.

6. Мерза Н.З. Режим вільної торгівлі з Європейським союзом як інструмент підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://tib.znaimo.com.ua/docs/25500/index-10148-1.html>. □ Назва з екрана.

7. Україна на світовому ринку товарів та послуг, її експортний потенціал та роль зовнішньої торгівлі в трансформаційних процесах // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: http://rusnauka.com/16_aden_2010/economics/68258.doc.htm. □ Назва з екрана.

8. Экономическое развитие современной России [Текст]: монография / Под ред. д-ра экон. наук Н.В. Яремчука. – М.: премьера, 2005. – 328 с.

9. Мудрак Р.П. Розширення експортних можливостей: зовнішньоторговельні вигоди та внутрішні продовольчі ризики [Текст] / Р.П. Мудрак //Економіка АПК. – 2008. - №4. – С.122-127.

*Рецензент д.е.н., професор НТУ «ХПИ» Перерва П.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Боровик Ю.Т.*